

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

**КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ГЕРМЕНЕВТИКА
ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЛІГІЙНИХ ТЕКСТІВ**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки докторів філософії зі спеціальності 034 «Культурологія»

Харків 2016 р.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – засвоїти герменевтичні засоби культурологічного вивчення релігійних текстів.

Завдання:

- зрозуміти зміст герменевтики як специфічного підходу до вивчення культури та її культурологічне значення;
- з'ясувати зміст культурологічного вивчення релігійної культури в різноманітті герменевтичних методів;
- поглибити навички інтерпретації світоглядного змісту релігійних текстів та механізмів їх утворення;
- розвивати діалогічне ставлення стосовно релігійної культури та до різних герменевтичних засобів її інтерпретації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- зміст проблематики герменевтичного дослідження культури;
- зміст релігійних текстів, що пропонуються для інтерпретації;
- основну літературу по курсу.

вміти:

- самостійно орієнтуватися у різноманітті герменевтичних методів до вивчення культури;
- обґрунтувати власну думку щодо проблем, пов'язаних з культурологічною герменевтикою;
- інтерпретувати релігійні тексти на засадах культурологічної герменевтики.

Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	усього	у тому разі		
		лекц.	сем.	сам. роб.
1. Культурологічна герменевтика як різновид герменевтичного досвіду	12	2	2	8
2. Релігійна культура як об'єкт культурологічної інтерпретації	10	2	2	6
3. Архітектоніка релігійного тексту	10	2	2	8
4. Пояснення та розуміння в системі герменевтики.	10	2	2	6
5. Аксиологія та семіотика як засоби інтерпретації релігійних текстів	16	2	4	10
6. Феноменологія релігії в контексті культурологічної герменевтики	14	2	2	10
7. Фігура інтерпретатора релігійних текстів	2	2		
8. Специфіка інтерпретації релігійних проповідей	18	2	4	10
9. Специфіка інтерпретації агіо-міфічних текстів.	16	2	4	10
10. Специфіка інтерпретації текстів молитв	12	2	3	7
Разом	120	20	25	75

Література

Базова

1. Авеста в русских переводах(1861-1996 г.). – СПб : Журнал «Нева» : ИТД «Летний Сад», 1998. – 480 с.
2. Академічне релігієзнавство : підручник (за наук. ред. проф. А. Колодного) / Ред. А. Колодний. – К. : Світ знань, 2000. – 864 с.
3. Алмазная сутра // Наука и религия. – 1991. - №№ 8-9.
4. Барт Р. Война языков. // Ролан Барт. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Сост. Г. К. Косиков. – М. : Прогресс, 1989. – С. 535-540.
5. Барт Р. Две критики. // Ролан Барт. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Сост. Г. К. Косиков. – М. : Прогресс, 1989. – С. 262-268.
6. Барт Р. Критика и истина // Ролан Барт. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Сост. Г. К. Косиков. – М. : Прогресс, 1989. – С. 319-374.
7. Барт Р. От науки к литературе // Ролан Барт. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Сост. Г. К. Косиков. – М. : Прогресс, 1989. – С. 375-383.
8. Барт Р. Что такое критика? // Ролан Барт. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Сост. Г. К. Косиков. – М. : Прогресс, 1989. – С. 269-275.

9. Библия. Книги Священного Писания Ветхого и Нового Завета. – К. : Укр. Библ. общество, 2001. –
10. Брагинский И.С. Авеста / И.С. Брагинский // Авеста в русских переводах(1861-1996 г.). – СПб : Журнал «Нева» : ИТД «Летний Сад», 1998. – С. 22-66.
11. Бхагавад-гита / Буквальный перевод Б.Л. Смирнова // Мифы Древней Индии. Бхагавад-гита. – СПб. : Кристал, 2000. – С. 213-305.
12. Великий Покаянный Канон преподобного Андрея Критского. – К. : Изд. Киево-Печерской лавры, 2010. – 100 с.
13. Гадамер Х. Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Общ. ред. Б. Н. Бессонова. – М. : Прогресс, 1988. – Ч. II. 2.1. – С. 317-363.
14. Дильтей В. Категория жизни / Пер. А. П. Огурцова // Вопросы философии. – 1995. – № 10. – С. 129-142.
15. Дильтей В. Наброски к критике исторического разума / Пер. А. П. Огурцова // Вопросы философии. – 1988. – С. 135-152.
16. Ислам. Энциклопедический словарь. – М. : Наука. Гл. ред. науч. лит.-ры, 1991. – 315 с.
17. Ислам классический. Энциклопедия. – М. : ЭКСМО; СПб. : МИДГАРД, 2005. – 416 с.
18. История религии : в 2 т. / Под ред. И.Н. Яблокова / Яблоков И.Я. : Т.1. – М. : Высшая школа, 2004. – 464 с.
19. История религии : в 2 т. / Под ред. И.Н. Яблокова / Яблоков И.Я. : Т. 2: М. : Высшая школа, 2004. – 676 с.
20. Каган М. С. Философская теория ценностей / М. С. Каган. – СПб. : Петрополис, 1997. – 225 с.
21. Кармин А.С. Культурология: учебник для вузов / А.С. Кармин. – СПб.: Лань, 2004. – 928 с.
22. Коран / Перевод И.Ю. Крачковского. – М. : СП ИКПА, 1990, 1990. – 512 с.
23. Культурология. XX век: Энциклопедия. – В 2 т. – Т.1. – СПб.: Алетрейя, 1998. – 447 с.; Т.2. – СПб.: Алетрейя, 1998. – 447 с.
24. Маковельский А.О. Авеста / А.О. Маковельский. – Баку : Изд.во АН Азербайджанской ССР, 1960. – 144 с.
25. Панков Г. Д. Міфічні антропоморфізми в християнсько-теїстичній культурі // Культура України: Збірник наукових праць Харк. держ. академії культури. - Вип. 17. Сер. Мистецтвознавство. Філософія. – Х.: ХДАК, 2006. -С. 148-153.
26. Панков Г. Д. Сакрализация как инструмент мифотворчества в текстах Ветхого Завета» // Творчість у філософії: Матеріали XVII Харківських Сквородинівських читань 26-27 вересня 2009 р. – Х. : АТОС, 2009. – 143-153.
27. Панков Г. Д. Священне як значнева ланка у «Житті» Феодосія Печерського» // Історія релігії в Україні. Науковий щорічник. – 2014 рік. Кн. II. – Львів : Логос, 2014. – С. 13-20.
28. Панков Г. Д. Ценность молитвы в учении крымского архиепископа Луки (В.Ф. Войно-Ясенецкого) // Вісник Харківського національного

- університету імені В.Н. Каразіна – Сер.: теорія культури і філософія науки. – X, 2011. – № 958-1. – С. 85-90.
29. Пиотровский М. Легенды и сказания в Коране / М. Пиотровский // Наука и религия. – 1991. – № 11.
30. Смирнов Б.Л. Введение [к Бхагавад-гите] / Б.Л. Смирнов. // Мифы Древней Индии. Бхагавад-гита. – СПб. : Кристал, 2000. – С. 9-114.
31. Сутра о Запредельной Премудрости, отсекающей заблуждения алмазным скипетром (Ваджрачхедика Праджня-парамита сутра, или Алмазная Праджня-парамита сутра) // Избранные труды китайского буддизма. – СПб. : Наука, 2000. – С. 35-72.
32. Сутра Совершенного Пробуждения // Избранные труды китайского буддизма. – СПб. : Наука, 2000. – С. 35-72.
33. Упанишады. В 3 кн. – Кн. 1. Брихадараньяка Упанишада. – М. : Наука, 1992. – 840 с.
34. Упанишады. В 3 кн. – Кн. 2. – М. : Наука, 1992. – 336 с.
35. Упанишады. В 3 кн. – Кн. 3. – Чхандогья Упанишада. – М. : 1992. – 256 с.
36. Христианство: Энциклопедический словарь : в 3 т. : Т. 1. – М. : Науч. изд.-во «Большая Российская энциклопедия», 1993. – 863 с.
37. Христианство: Энциклопедический словарь : в 3 т. : Т. 2. – М. : Науч. изд.-во «Большая Российская энциклопедия», 1995. – 671 с.
38. Христианство: Энциклопедический словарь : в 3 т. : Т. 3. – М. : Науч. изд.-во «Большая Российская энциклопедия», 1995. – 783 с.
39. Цінність покаяння у творчості архієпископа Луки (В.Ф. Войно-Ясенецького) // Культура України : Зб. наук. праць. – Вип. 39. – X., ХДАК, 2012. – С. 105-112.
40. Панков Г. Д. Феномен християнської аскези у проповідях архієпископа Луки (В.Ф. Войно-Ясенецького) // Історія релігії в Україні. Науковий щорічник. – 2011 рік. Кн. II. – Львів : Логос, 2011. – С. 88-95.
41. Патерик Киево-Печерский: в 2 т. Т. 1. Подвижники Киево-Печерской Лавры XI-XV ст. и древние святые, причисленные к ее чудотворцам // Под ред. В. Дятлова. – К.: Типогр. Киево-Печерской лавры. – 2009. – 416 с.
42. Последование ко Святому Причащению // Правило ко Святому Причащению. – К.: Изд. Отдел Укр. Правосл. Церкви. – 2009. – С. 121-156.
43. Проповеди архиепископа Луки. 1946-1948. / Архиепископ Лука. Проповеди. – Издание Симферопольской и Крымской епархии. – 2006. – С. 192.
44. Риккерт Г. Науки о природе и науки о культуре / Г. Риккерт // Культурология. XX век. Антология. – М.: Юрист, 1995. – С. 69-103.
45. Флиер А.Я. Культурология для культурологов: Учебник для вузов / А.Я. Флиер. – М.: Академпроект, 2000. – 459 с.
46. Фуко М. Археология знания / Пер. М. Б. Раковой, А. Ю. Серебрянниковой. – СПб.: ИЦ «Гум. Академия», 2012. – 416 с.
47. Хоружий С. С. Исследования по исихастской традиции / С. С. Хоружий: В 2 т. Т. 1: К феноменологии аскезы. – СПб. : Изд.-во Русской христианской гуманитарной академии, 2012. – 240 с.
48. Цветочки славного мессера Святого Франциска и его братьев

/ Пер., предисл. и комм. А. А. Клестова. – СПб. : Журн. Нева ; Летний сад, 2000. – 444 с.

49. Чебанюк Т. А. Методы изучения культуры / Т. А. Чебанюк. – СПб. : Наука, 2010. – 350 с.

50. Шейко В. М., Богуцький Ю. П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX-XXI ст.) / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький. – К.: Генеза. – 592 с.

51. Шейко В.М., Богуцький Ю.П., Германова де Діас Е.В. Культурологія: навч. посібник / В.М. Шейко, Ю.П. Богуцький, Е.В. Германова. – К.: Знання, 2012. – 494 с.

52. Элиаде М. Очерки сравнительного религиоведения / Отв. ред. В. Я. Петрухин. – М. : Ладомир, 1999. – 488 с. – Разд. I, III, X, XI.

53. Элиаде М. Священное и мирское. Введение / Мирча Элиаде. Избранные сочинения / Науч. ред. В. П. Калыгин, И. Н. Шептунова. – М. : Ладомир, 2000. – С. 254-259.

54. Энциклопедия мистицизма. – СПб. : Изд.-во «Литера» ; Изд.-во «ВИАН», 1997. – 480 с.

Додаткова

55. Башир Самбо С., Хигай М.А. Коран и его Тафир / С. Башир Самбо, М.А. Хигай. – К. : Ансар Фаундейшн, 2006. – 156 с.

56. Бессонов Б. Н. Герменевтика. История и современность / Б. Н. Бессонов // Гадамер Х. Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Общ. ред. Б. Н. Бессонова. – М. : Прогресс, 1988. – С. 5-43.

57. Борисов С. В. К вопросу о возможности культурологии как науки / С. В. Борисов // Вопросы культурологии. – 2012. – № 1. – С. 28-32.

58. Дараган Н. Я. Очерк жизни и творчества Мирча Эллиаде / Н. Я. Дараган // Элиаде М. Космос и история. Избр. работы. – М. : Прогресс, 1987. – С. 3-26.

59. Джемилли А. Францисканство / А. Джемилли. – М. : Духовная библиотека. – Б. г. – 512 с.

60. Жаловага А.С. Антропологічна природа християнства / А.С. Жаловага. – К., 2008. – 288 с.

61. Журавский А.В. Ислам / А.В. Журавский. – М. : Весь мир, 2004. – 223 с.

62. Жизнеописание Франциска Ассизского // Истоки францисканства. – М., 1996. – С. 169-328.

63. Зегерс М. Буддистские термины / М. Зегерс. – СПб. : Алмазный путь, 1998. – 87 с.

64. Запесоцкий А. С. Становление культурологии как отрасли научного знания (философско-методологический анализ) / А. С. Запесоцкий // Вопросы культурологии. – 2012. – № 2. – С. 4-10.

65. Каган М. С. О методологическом своеобразии гуманитарного знания / М. С. Каган // Избранные труды : в 7 т. – Т. 1. Проблемы методологии. – СПб. : Петрополис, 2006. – 110-123.

66. Каган М. С. О системном подходе к системному подходу / М. С. Каган // Избранные труды : в 7 т. – Т. 1. Проблемы методологии. – СПб. : Петрополис, 2006. – 9-20.
67. Каган М. С. Системность и историзм / М. С. Каган // Избранные труды : в 7 т. – Т. 1. Проблемы методологии. – СПб. : Петрополис, 2006. – 21-30.
68. Каган М. С. Системность и целостность / М. С. Каган // Избранные труды : в 7 т. – Т. 1. Проблемы методологии. – СПб. : Петрополис, 2006. – 133-137.
69. Касевич В.Б. Буддизм. Картина мира. Язык / В.П. Касевич. – СПб. : Изд.-во С.-Петербур. ун.-та, 2004. – 282 с.
70. Косиков Г. Идеология. Коннотация. Текст. / Г. Косиков // Ролан Барт. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Сост. Г. К. Косиков. – М. : Прогресс, 1989. – С. 5-42.
60. Косиков Г. К. Ролан Барт – семиолог, литературовед. // Ролан Барт. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Сост. Г. К. Косиков. – М. : Прогресс, 1989. – С. 3-45.
71. Культура и культурология. Словарь / Сост. А. И. Кравченко. – М : Академпроект / Екатеринбург : Деловая книга, 2003. – 928 с.
72. Лосский В.Н. Очерк мистического богословия Восточной Церкви. Догматическое богословие / В.Н. Лосский. – М. : Центр «СЭИ», 1991. – 288 с.
73. Малерб М. Религии человечества. Миф. Религия. Культура / М. Малерб. – М; СПб. : Рудомино : Университетская книга, 1997. – 600 с.
74. Марусяк М., протоієрей. Фундаментальне богослов'я : навч.-метод. рекомендації / Протоієрей М. Марусяк. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. – 87 с.
75. Махсуд Р. Ислам / Р. Махсуд. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2001. – 304 с.
76. Неретин О. П. Эволюция форм культурологического дискурса / О. П. Неретин // Вестник Московского гос. ун.-та культуры и искусств. – 2012. – № 1. – 38-44.
77. Панков Г. Д. Аксіологічні аспекти вчення про безмовність Ісаака Сиріна // Культура України : зб. наук. пр. Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2013. – Вип. 43. – С. 105 - 112.
78. Панков Г. Д. Мифическая картина видения как пространство самосознания личности (на примере серафического видения Франциска Ассизского // Гуманізм. Людина. Особистість : Матеріали 26-х Міжнародних людинознавчих філософських читань (Дрогобич, 2014 р.) – Дрогобич : ДДПУ ім. Івана Франка, 2014. – С. 76-83.
79. Панков Г. Д. Мифологема человеческой судьбы в православной эсхатологической картине мытарств // Есхатологічна проблематика у філософії та культурі російського Срібного віку : матеріали міжнародної наукової конференції. 26-29 квітня 2012 р. м. Дрогобич. – Вип. 18. – Дрогобич : Дрогобицький пед. ун.-т, 2012. – С. 209-219.
80. Панков Г. Д. Проблема людської долі в міфі про поневірянн блаженної Феодори // Культура України : Зб. наук. праць. – Вип. 38. – Х., ХДАК, 2012. – С. 104-112.

81. Соколов С.Н. Зороастризм / С.Н. Соколов // Авеста в русских переводах (1861-1996 г.). – СПб : Журнал «Нева» : ИТД «Летний Сад», 1998. – С. 7-21.
82. Стайнберг М. Основы иудаизма / М. Стайнберг. – Иерусалим : Библиотека Алия, 1991. – 196 с.
83. Сухина И. Г. Антропологический и аксиологический подходы к проблеме понимания культуры / И. Г. Сухина // Наука. Религия. Суспільство. – 2008. – № 3. – С. 120-128.
84. Флиер А. Я. Культурология как гуманитарная наука / А. Я. Флиер // Общественные науки и современность . – 2005. – № 1. – С. 160-168.
85. Фрай Р.Н. Зороастрические представления о бессмертия души / Р.Н. Фрай // Народы Азии и Африки. – 1967. – № 3.
86. Хоружий С. С. Исследования по исихастской традиции / С. С. Хоружий: В 2 т. Т. 2: Многомерный мир исихазма. – СПб. : Изд.-во Русской христианской гуманитарной академии, 2012. – 448 с.
87. Чернявская Ю. В. Апология культурологии / Ю. В. Чернявская // Человек. – 2004. – № 6. – С. 44-52.
88. Элиаде М. Космос и история. Избр. работы / Сост. Н. Я. Дараган. – М. : Прогресс, 1987. – 312 с.
89. Элиаде М. Очерки сравнительного религиоведения / Отв. ред. В. Я. Петрухин. – М. : Ладомир, 1999. – 488 с. – Разд. I, III, X, XI.
90. Элиаде М. Священное и мирское. Введение / Мирча Элиаде. Избранные сочинения / Науч. ред. В. П. Калыгин, И. Н. Шептунова. – М. : Ладомир, 2000. – С. 254-259.
91. Эррикер К. Буддизм / К. Эррикер. – Л. : ФАИР-ПРЕСС, 2002. – 302 с.
92. Яновский Р., Агошков А. О культуре и культурологии: Как возможно познание культуры, ее переживание и философствование о ней? / Р. Яновский, А. Агошков // Вопросы культурологии. – 2006. – № 2. – С. 24-32.